

Ed.

36. Frumvarp til laga

[30. mál]

um stóríbúðaskatt.

Flm.: Rannveig Þorsteinsdóttir, Páll Zóphóniasson, Vilhjálmur Hjálmarsson.

1. gr.

Hver sá, er hefur íbúð til afnota, hvort heldur það er eigin íbúð eða íbúð, sem hann hefur á leigu, á þeim stöðum á landinu, þar sem lög nr. 39 1943 hafa komið til framkvæmda, skal greiða ríkinu skatt af íbúð sinni eftir því, sem fyrir er mælt i lögum þessum. Skattur þessi nefnist stóríbúðaskattur og skal renna í sjóð, er varið sé til lánveitinga, að hálfu til byggingarsamvinnufélaga og að hálfu til byggingar verkamannabústaða.

2. gr.

Stóríbúðaskatt skal miða við gólfhlót íbúðar og herbergjafjölda, og telst þá ekki með íbúðinni anddyri (ytri forstofa), geymsluhús, þvottahús og miðstöðvarherbergi. Hins vegar reiknast með íbúðinni, auk íbúðarherbergjanna, innra anddyri og gangar, eldhús, búr og baðherbergi. Skattur greiðist af hverjum fermetra gólf-flatar íbúðarinnar, sem er fram yfir:

35 fermetra, búi einn maður í íbúðinni.

70 fermetra, búi tveir menn í íbúðinni.

90 fermetra, búi þrír menn í íbúðinni,

að viðbættum 15 fermetrum fyrir hvern mann, sem býr í íbúðinni fram yfir þrjá. Skattur reiknast þó aldrei af einu íbúðarherbergi eða hluta af því, ef einn eða fleiri menn búa þar, ekki af tveimur íbúðarherbergjum, ef þar búa tveir menn eða fleiri, og ekki af premur íbúðarherbergjum, ef þar búa þrír menn eða fleiri.

Par sem lofthæð íbúða er minni en 2,5 metrar, skal við útreikning skattsins miða við rúmmál, en ekki flatarmál íbúðarinnar, þannig að $2\frac{1}{2}$ rúmmetri komi í stað 1 fermetra gólfflatar.

Auk þess, sem greinir í 1 málsgr., er heimilt, eftir mati skattstjóra (skattanefnda), að ákveða 20 fermetra gólfhlót skattfrjálsan í skrifstofu, ef sá, er íbúðina hefur til afnota, telst vegna atvinnu sinnar þurfa sérstaka skrifstofu.

3. gr.

Nú er atvinnurekstri þess, er hefur íbúð til afnota, þannig hártað, að hann þarf að hafa fleira fólk í íbúðinni vissa tíma ársins en venjulega, og skal þá miða stærð skattfrjáls gólfflatar við tölu íbúa, þegar hann vegna atvinnurekstrarins þarf að hafa þá flesta.

4. gr.

Stóribúðaskatturinn reiknast þannig:

Af hverjum 1—10 fermetrum, sem skattskyldir eru samkv. 2. gr., greiðist 100 kr. á ári fyrir hvern fermetra, og 200 kr. á ári fyrir hvern fermetra, sem er þar fram yfir. Nú hefur skattgreiðandi íbúð til afnota hluta úr ári, og lækkar skattgreiðslan þá hlutfallslega, þó þannig, að skatturinn standi á heilum tug króna, en broti úr tug sé sleppt.

Nú hefur eigandi eða umráðamaður íbúðarhúsnæðis, sem skattskylt er eftir lögum þessum, reynt að leigja húsnæðið fyrir eigi hærra leigugjald en metið er af húsaleigunefnd, en engan leigutaka fundið, og skal hann þá, fyrir eitt ár í senn, undanþeginn greiðslu stóribúðarskatts af því íbúðarhúsnæði, sem hann hefur árangurslaust reynt að selja á leigu, þó því aðeins, að hann hafi boðið húsaleigunefnd að ráðstafa húsnæðinu til leigu, en hún hafi engan leigutaka fundið.

Stóribúðarskatt má ekki draga frá tekjum við álagningu tekjuskatts.

5. gr.

Skattaneftir reikna út stóribúðaskatt. Til hliðsjónar við álagningu hans skulu byggingarfulltrúar og byggingarnefndir gefa skattaneftendum (skattstofum) upplýsingar um stærð íbúða í umdæminu fyrir 1. júni ár hvert. Fyrir sama tíma skal manntalsskrifstofan í Reykjavík, en þeir, sem framkvæma manntal annars staðar, gefa skattaneftendum (skattstofum) upp fjölda heimilisfastra manna í hverri íbúð i umdæminu.

Heimilt er skattaneftendum að krefja alla þá, er íbúð hafa til afnota, um upplýsingar um stærð íbúðar og fjölda heimilismanna á þeim tíma og í því formi, er þær telja henta, og er skyld að gefa slikar upplýsingar. Beita má allt að 100 kr. dagskptom, ef slike umbeðnar skýrslur eru ekki gefnar í tæka tíð. Fái skattaneftnd ekki fullnægjandi skýrslur um stærð íbúðar og fjölda heimilismanna innan þess tíma, er hún hefur til tekið, skal hún áætla hvort tveggja eftir beztu vitund.

6. gr.

Skattaneftir (skattstjórar) skulu hafa lokið við álagningu stóribúðaskatts og birt skrá um skattinn fyrir 1. sept. ár hvert, en skráin skal liggja frammi til sýnis almenningi 1.—15. september.

Lögreglustjórar (i Reykjavík tollstjóri) innheimta stóribúðaskatt. Gjalddagi skattsins er 1. október ár hvert.

7. gr.

Álagning stóribúðaskatts má kæra. Skal kæra komin til skattaneftdar fyrir 1. okt. ár hvert. Úrskurðum skattaneftda um álagðan stóribúðaskatt má skjóta til yfirskattaneftnda og ríkisskattaneftdar eftir sömu reglum og gilda um kærur vegna tekju- og eignarskatts.

8. gr.

Nú hætta húsaleigunefndir að starfa, og skulu þá bæjar- og sveitarstjórnir annast það, sem húsaleigunefndum er ætlað að framkvæma samkv. 4. gr. laga þessara.

Ráðherra gefur út reglugerð um framkvæmd laga þessara, þar á meðal um kærufresti til yfirskattaneftdar og ríkisskattaneftdar.

9. gr.

Stóribúðaskatt má taka lögtaki, og hvílir hann sem lögveð á íbúðinni.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Stóribúðaskattur skal á lagður í fyrsta sinn árið 1949.

Greinargerð.

Frumvarp samhljóða því, sem hér er horið fram, var á síðasta þingi flutt í Nd. af þrem þingmönnum Framsóknarflokksins, og fylgdi því svo hljóðandi greinargerð:

„Ástandið i húsnæðismálum hér á landi er nú að mörgu leyti öðruvísí en það ætti að vera. Þrátt fyrir miklar húsabyggingar á næstliðnum árum er húsnæðiskortur hjá mörgum, sérstaklega í Reykjavík og öðrum kaupstöðum landsins, og margir búa í ófullkomnu húsnæði, hæði í kaupstöðum og annars staðar á landinu. Framboð á leighuhúsnæði, t. d. í Reykjavík, hefur verið miklu minna en eftirsurnin, og húsaleiga í mörgum tilfellum óhæfilega há, þrátt fyrir það aðhald, sem húsaleigulöginn hafa veitt. En á sama tíma sem húsnæðisvandræði og há leiga valda mörgum mönnum erfiðleikum, hafa aðrir meira húsrými en áður til eigin nota, og sumir meira en nauðsynlegt er.

Í þessu frumvarpi er lagt til, að stóribúðarskattur verði á lagður, og því fé, sem bannig safnast, verði varið til þess að greiða fyrir byggingum samvinnubyggingarfélaga og byggingarfélaga verkamanna, með láneitingum til þeirra framkvæmda. Telja flutningsmenn frv. réttmætt að leggja skatt á óþarflega mikla notkun húnæðis, a. m. k. eins og nú er ástatt.

Ekki er unnt að áætla, hve miklu skatturinn muni neima. Gera má ráð fyrir, að ef frv. þetta verður að lögum, muni ýmsir þeir, sem eiga að greiða skattinn, taka þann kostinn að bjóða fram til leigu nokkuð af því húsnæði, er þeir nú nota, til þess að losna við skattgreiðsluna, a. m. k. ef innan skamms verða gerðar breytingar á húsaleigulögnum og leigusölum veittur meiri réttur en þeir nú hafa. Við það mundu tekjurnar af stóribúðaskattinum vitanlega minnka, en þá um leið aukast framboð á leighuhúsnæði og þar með að einhverju leyti verða ráðin bót á húsnæðiseklunni.“